

М.В. Єрмолаєва, канд. екон. наук, доц. (ПДАА, Полтава)
С.П. Мойсієнко, магістрант (ПДАА, Полтава)

РОЗРАХУНКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ

Надходження від покупців є основним джерелом отримання грошових коштів сільськогосподарських товаровиробників, а дебіторська заборгованість покупців є активом продавця і відображається в активі балансу. На практиці достатньо часто виникає ситуація, коли сума дебіторської заборгованості покупців зростає і збільшує активи підприємства, а грошові надходження не забезпечують його потреб для здійснення господарської діяльності.

Причини такого становища можуть бути різними – не настав термін платежу, відсутність належного контролю за станом розрахунків з боку продавця, недобросовісність покупця, який не дотримується термінів платежу, зазначених в договорі купівлі-продажу, тривалий період зарахування коштів на рахунок продавця.

Для забезпечення стабільної роботи підприємства необхідне застосування певних організаційних заходів, в першу чергу з боку облікової політики продавця. Так, на нашу думку, в наказі про облікову політику підприємства необхідно передбачити терміни проведення звірки розрахунків з покупцями принаймні один раз у квартал з обов'язковим оформленням Акту звірки взаєморозрахунків.

До посадової інструкції відповідного працівника облікової служби необхідно включити пункт про його обов'язки щодо здійснення звірки і контроль за дотриманням термінів платежу, визначених конкретним договором купівлі-продажу. В разі виявлення розбіжностей під час звірки розрахунків або недотримання термінів оплати покупцем, відповідальний працівник бухгалтерської служби продавця повинен у письмовій формі повідомити про це контрагента.

Головний бухгалтер особисто не уповноважений укладати та підписувати договори купівлі-продажу або контракти з покупцями, але на нашу думку, він повинен провести навчально-роз'яснювальну роботу з уповноваженими особами стосовно змісту окремих пунктів договорів, зокрема тих, що стосуються форми розрахунків за реалізовану продукцію, а також ознайомити працівника з основами аналізу окремих показників фінансової звітності покупця.

Так, необхідно ознайомити працівника, який уповноважений укладати і підписувати договір з покупцем, з формами безготівкових розрахунків, визначеними Інструкцією про безготівкові розрахунки в

Україні в національній валюті № 22 від 21.01.2004 р. зі змінами і доповненнями і пояснити їх сутність і особливості.

У відповідності до п.1.13 Інструкції № 22 під час здійснення розрахунків можуть застосовуватись розрахункові документи на паперових носіях та в електронному вигляді. Під час здійснення розрахункових операцій можуть застосовуватись такі види платіжних інструментів:

- меморіальний ордер;
- платіжне доручення;
- платіжна вимога-доручення;
- платіжна вимога;
- розрахунковий чек;
- акредитив;
- інкасове доручення [1].

Окремі види розрахунків більш зручні для продавця, наприклад розрахунки за допомогою платіжного доручення при стовідсотковій попередній оплаті покупцем або акредитивом, якщо покупець розташований у віддаленій місцевості. При цьому продавець має повну гарантію своєчасного надходження грошових коштів за реалізовану продукцію або надані послуги.

Розрахунки платіжною вимогою-дорученням або розрахунковим чеком є більш зручними для покупця, оскільки він сам вирішує коли здійснювати оплату отриманої продукції або послуг. При цьому отримана від продавця вимога-доручення може бути несвоєчасно оформлена або передана в банк із затримкою, що призведе до затримки надходження грошових коштів продавцю, а при складанні розрахункового чека можуть бути допущені помилки, які будуть несвоєчасно виявлені, що також призведе до подовження часу надходження грошей продавцю.

Крім того, уповноважений працівник може ознайомитись з показниками форми № 1 «Баланс» (Звіт про фінансовий стан), що характеризують діяльність покупця, зокрема з динамікою таких статей як «Довгострокова дебіторська заборгованість», «Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги», «Грошові кошти та їх еквіваленти», «Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги».

Література.

1. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті № 22 від 21 січ. 2004 р.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>